



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

XVI. Socijs in suas prouincias destinatis, ipse Iaponiam adire statuit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

Protinus milite relicto, se in proximum
 insinuat saltum. Ibi nudato corpore, ter-
 gum aculeato flagello acriter pulsare:
 nec finis aut modus verberibus fieri. In-
 terim miles imperata prece perfunctus,
 Patris vestigia sequens, deuenit ad siluam:
 & plagarum crepitus eum ad Francisci
 latebram perduxit. Qui vt horribile il-
 lud flagrum cruentumq; ac lacerum ter-
 gum alpexit, primò stupore defixus hæ-
 sit. Inde, obortis lacrymis, in mediū pro-
 stiliens, ad Xauerij genua prosternit se,
 nec surgit prius, quam ille aliena peccata
 suo luere supplicio desinat. Nec irritum
 Xauerij inceptum fuit. Hæc inusitata
 species militis pectus iam confessione
 mollitum vsque adeò flexit ad studium
 pœnitentiæ, vt omnis antè actæ vitæ ma-
 culas ipsemet deinde voluntarijs elueret
 pœnis, & rectè factis delicta sarciret. Xa-
 uerius porrò voti compos, facultatem
 nauigij nactus, reuehitur Goam.

CAPVT XVI.

*Socijs in suas prouincias destinatis, ipse
 Iaponiam adire statuit.*

SECUNDVM hæc Goani Collegij re-
 bus compositis, cum per id tempus

Sedes Societati locis pluribus parat.

nouum Sociorum supplementum è Lusitania venisset, alias Societatis sedes circumspicere animo cœpit. Itaque Nicolaum Lancellottum in oppidum Coulanum, Alfonsum Cyprianum Meliaporam S. Thomæ, Malacam Franciscum Peren, Alfonsum Casum in Molucum, Melchiorem Consaluum Bazainum, Gasparem Belgam Armuziam (quod oppidum in primis nobile ac celebre est in

Armusia.

faucibus sinus Persici) dimisit. Atq; Armuziam quidem ad opprimenda nefaria scelera, quæ ibi superstitionum omnium colluuiò pepererat, Xauerius ipse ire decreuerat. Sed Iaponica profectio: vetus mutauit consilium, fecitque vt Gasparem, quem diximus eximia virtute ac sanctimonia virum, sui que simillimum,

Neminem ferè è Societate mittebat, vbi ipse non fuisset.

in suum substitueret locum. Fuit hoc omnino in Xauerio, vt neminem ferè è Societate quoquam iuberet ire, vbi ipse antea non fuisset. Explorabat quippe prius ipse loca, simul vt apposita locis præcepta traderet, simul vt datam Regi Lusitano fidem proferendi fines religionis præstaret sedulo. Patres autem ad disseminandum Euangelium quoquouersus dimittens, suum cuique administrum & adiutorem è Societate addebat: ac præter illa propria, communia quædam dabat

præ-

præcepta, quorum caput erat: Ante omnia vt attenderent sibi; nullamque rem ducerent casto pioque Dei cultu & animorum suorum salute ac perfectione potiore. His præditos bonis, non solum tutò ac facilè aliorum saluti consulturos esse, sed etiam ad res quamuis humiles & abiectas (sine quibus rei Christianæ administratio vtrique iaceat) alacriter libenterque descensuros. Ita Sociis in omnes ferme Orientis regiones ad colendas novellas Domini vineas dimissis, ipse maiora quædam agitare animo, moliri que cepit. Per eos dies Anger ille Iapon, quæ à Xaverio Goam permillum diximas, factis iam Christianis mysteriis eruditus, ab Episcopo baptizatus est cum servis duobus, & Collegij nomine Paulus Sanctæ fidei appellatus. Tantum apud gratum hominem loci meritiq; memoria valuit. Ex hoc didicit Xaverius (id quod etiam ex Lusitanis è Iaponia reuersis cognouerat) Iaponiæ Insulas numero plurimas esse, incolarum multitudine refertissimas, ingeniorum bonitate præstantes, ab vrbe Goa leucas amplius M. C C C. Iapones porro humanas diuinasque res cognoscendi mirè auidos. Quæ simul competit Xaverius, & ex Paulo aliisque Iaponibus, eius servis, Iaponicorum ingenio-

Præcepta Sociis data.

Anger Iapon baptizatur.

rum specimen sumpsit; tanta eum cupiditate cepit tam docilis colendæ gentis, ut sine cunctatione eò migrare decreuerit. Primum igitur Iapones illos, quos apud se habebat, Lusitano sermone litterisque (ut pro interpretibus essent) satis excolendos curat. Inde, æstate atque hyeme in domesticis negotiis Goæ exacta, oram Comorinensem, atq; Piscariam, omnesque illos Christianorum greges bonus ac diligens pastor interuifit. Ibi certior fit, Henricum, vnum è Sociis, subiniquo animo in proximo Trauancoridis tractu versari, quòd operam ludere sibi videretur in illis neophytis, utpote qui, urgente nouo Rege, acerimo nominis Christiani hoste, ad Deorum superstitionem identidem reuoluerentur. Itaque Xauerius Henricum per literas paterne solatus, bonum habere animum iussit, memorans longè plus illum proficere, quàm crederet. Nam si nihil aliud, non exiguos infantū ac puerorū greges, quos immatura mors ad sempiternum raptura foret interitum, ab ipso baptizatos utique conseruari. Ut enim adultorum pauci ad beatorum sedes peruenirent, certè exploratam salutem esse eorum, qui prius vite huius vsuram, quàm baptismalem animi candorem, amitterent. Proinde caueret,

Comorinenses interuifit neophytos.

Socios paternè consolatur.

ne Diaboli instinctu in aliam migraret regionem, vnde minores fructus caperet animorum. Ac Franciscus Sociis in Domini vineam impigre laborantibus non modò solatia adhibebat ipse, verum etiam interdum per literas ab ipso Ignatio adhibenda curabat, veritus ne alacritas perpetuis oppressa ærumnis labori succumberet. Quocirca Henricum Henriquen, virum egregiæ virtutis & exempli, in eodem promontorio desudantem, valde in epistola quadam collaudatū commendavit Ignatio, vt eum per literas consolari ne grauaretur. Comorinensibus rebus compositis, Goam reuertit, Iaponicam profectioem adornaturus. Confestim igitur vt certa Molucensium negotia cum Prorege transigeret, qui tum Cambaiensi bello erat implicitus, in Cambaiæ regnum ire contendit. Ex itinere Bazainum venit. Oppidum id est Lusitanorum, pari ferme interuallo inter Goam & Indum flumen situm. Inde protinus in Cambaiã profectus, à Prorege benignè admodum accipitur: negotiisque feliciter confectis, reuertitur Goam. Ibi Antonio Gome Goani Collegij Patribus præposito, Pauloque Camerte Vicario suo constituto, se met ad Iaponicã expeditionem celeriter

com-

comparat. Vbi Franciscum in Iaponiam nauigaturum fama vulgavit, confestim nonnulli amicorum accurrunt: eumque à tam periculoso cōsilio deterrentes, plurima ac maxima tam longinquæ & ignotæ nauigationis (quippe cū in vitimū rerum humanarum, mundi que terminū, penetrandum foret pericula proponunt. Abesse Iaponiam à Goa leucas amplius M. CCC. iterque illud nuper vtique patefactum, nondum satis notum esse & exploratum ad scopulos syrtesque vitandos. Ad hæc procellas & tempestates illius maris horribiles enarrat, quibus reliqui Oceani æstus & concitatio comparatus lusus esset. Enimvero autumnī maximè tempore perflare illa maria furiosissimum quendam ventum (Typhonem indigenæ appellant) tanto impetu ac rabie, quantum, qui oculis non subiecerint, animo concipere non possint. Quippe quamuis ingentes ac validas naues immensis fluctibus verberatas, laxatis compagibus labefactari dissoluique, nullis neque proræ neque puppis munimentis tantum impetum sustinentibus. Fractis insuper antennis, gubernaculis aliisque armamentis abreptis, nauigia in vitimum venire discrimen; ac sæpe plus nimio exæstuante Oceano, aut gurgitibus

*Iaponica
nauigatio
nis difficultates...*

*Typhon
ventus...*

bus haustas, aut afflictas scopulis, miserè
 interire. Tantopere autem venti illius aut
 furiae potius nomen horreri, vt governa-
 toribus, ac nautis, quamuis peritis & au-
 dacibus, Iaponicum iter non laboriosum
 magis, quàm formidolosum sit, impoten-
 ti vi maris artem & consilium superante.
 Præterea, multis locis syrtes obiectas esse
 plurimas, maximeque fallaces; vbi na-
 ves siue locorum insolentiâ, siue tempe-
 statis impulsu, certa cum pernicie adhæ-
 rescant. Super hæc addunt, omnia ferme *Prædonū*
 illa maria prædonibus crudelissimis ob- *multitudo*
 sideri. Quippe non in sinu modò Mala-
 centi Acenos, capitales Lusitanorum ho-
 stes, cum magnis classibus volitare; sed in
 Sinico, etiam mari plures immanissimo-
 rum piratarum classes passim occurrere,
 certissimam captivis pestem afferentes.
 Ibidem alias item classes Sinarum magi-
 stratum, prædones illos insectantium,
 obvias fieri, nihilo magis aduenarum
 nauigiis parcentes, quàm piratarum: vt
 nescias vtrum perniciosius sit in piratas
 an in piratarum insectatores incidere. O-
 mnino hæud infeliciter euenire, si tertia
 quæque navis teneat cursum. Hæ & alia
 hæud sanè vana certatim inculcantes, in
 manus omnia (vt ferè fit) extollebant fi-
 delissimi amicorum, homines prudètes,
 & il-

& illorum locorum haudquaquam imperiti. Cæterum Francisci animum, mortis contemptorem, diuinæque prouidentiaë fiducia subnixum, nihil abiecta pericula mouebant. Itaque illi extremum manantibus lachrymis etiam atq; etiam orare obtestarique cœperunt, ne certo cū discrimine capitis eas sibi terras adundas putaret, quas mortalium oculis natura subduxerit. Tandem ex ærumnarū fatietate abstrusarum gentium conuersioni modum faceret, salutique parceret.

Francisci oratio ad amicos Iaponicum iter dissuadentes.

vel suæ vel publicæ. At Franciscus cum illorum fidei ac beneuolentiæ grates agisset, Nihil eorum dixit se Deo duce & comite pertimescere. Nisi fortè crederet, quò ipsi peregrinarum caussa mercium illent, Franciscum pro Dei gloria, & animorum salute, ire non audere. Ego verò
 “ (inquit) tam certa habeo indicia pignoraque diuinæ prouidentiaë, ut vel apertum
 „ ac perspicuum periculum timere, nefas mihi esse ducam. Quippe Dei benignitate immensa Oceani spatia emensus, Bonæque spei promontorium circumuectus,
 “ in Indiam, alium Orbem terrarum, incolumis appuli. Trauancoriensium rabiem, Badagarum insidias, piratarum occursum effugi. Malacam in aurea Chersoneso, Molucas penè in finibus mundi

pos-

positas perlustraui. Mauricæ regionis fe-
 ram gentem, fœdis latrociniis infamem,
 impunè adij, institui, mitigauī. His diui-
 næ prouidentia pignoribus documen-
 tisque, videor̄ne vobis aut Dei patrocinio
 diffidere, aut in amplificanda eiusdem
 gloria, cui vni me deuoui, cessare posse?
 Eccui terrori, eccui discrimini cedere de-
 bere? Equidem instituto meo nulla de
 causa deero. Vbicunque versabor, memi-
 nero me in orbis terræ theatro, in cælestis
 Regis ac superūm oculis versari. Neque
 enim cū Oceanum transmitterem, In-
 diam solū, & vicina Indiaꝝ loca, sed vl-
 tima Orientis Euangelio destinabam.
 Verè dicam, pudet me nondū Christi
 religionem inuexisse in eas regiones,
 vnde iam dudum institores caducas ex-
 portauerint merces. Itaque, Deo appro-
 bante, aperiam aliquando Euangelio ter-
 ras, quas tam longè à nostro orbe natura
 submouit. In his operibus extingui (si
 res ita ferat) non modò pulchrum, sed et-
 iam beatum puto. Tum verò amici simul
 incredibili constantia victi, simul magni-
 tudinem animi interritam admirantes,
 incepto pariter desistunt: faustumque illi
 iter precati, non sine desiderio ac soli-
 tudine dimittunt tanta discrimi-
 mina subiturum.

CAPVT